GŁOS POMORSKI

Nr. 265 — Rok 3. (GAZETA POMORSKA) **Numer pojedyńczy 15000 mk.**

Prenumerata miejscowa: Przy odbiorze w ekspedycji i w agenturach miejscowych miesięcznie **105.000** mk., przedpłata na poczcie z odnoszeniem do domu miesięcznie **111.750** mk. — pod opaską w Polsce i do Gdańska 125.000 mk., do Niemiec 160,000 mk. polskich lub ich wartość walutowa, do Francji 5,— frc., do Anglji 0,8 shilling, do Stanów Zjednoczonych 35 cents. W razie nieprzewidzianych wypadków jak strejki, przeszkody techniczne itd. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów, lub zwrotu prenumeraty. — Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Rachunek bieżący: Bank Powiatowy, Grudziądz. Bank Związku Sp. Zarobk. Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk i Grudziądz. — P. K. K. P. Grudziądz. — Konto czekowe **Gdańsk nr. 2980.** Konto pocztowe: Kasa Oszczędności Oddział w Poznaniu nr. **201193** Miejsce płatności wykonania: Grudziądz.

Ogłoszenia z Polski: Wiersz wysokości milimetra **w dziale ogłoszeniowym** na stronie 8-łamowej 10.000 mk., w **dziale reklamowym** na stronie 13-łamowej przed tekstem 50.000 mk., wśród tekstu 35.000, za tekstem 25000 mk., dla W. M. Gdańska obowiązują te same ceny, dla **Niemiec** dochodzi 150% nadwyżki, dla reszty zagranicy 200% nadwyżki, płatne w markach polskich lub ich wartości walutowej. Za tłómaczenia obliczamy się 20% nadwyżki. — **Rachunki** są natychmiast płatne, w razie zwłoki dłuższej niż 72 godzin stosować będziemy ceny bieżące, skreślając wszelkie rabaty. — **Administracja nie przejmuje** odpowiedzialności za terminowe umieszczenia ogłoszeń

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem.
Redaktor Naczelny przyjmuje od godz 11-tej do 12-tej w południe

Redakcja i Administracja Groblowa 27/29. | **Grudziądz,** wtorek, dnia 20-go listopada 1923. | Telefon nr. **50** i **51.**

Giełda pieniężna

z dnia 19 listopada

Złoty polski	310 000
Marka niemiecka	0,00000
Dolary Stanów Zjedn.	2.050.000
Franki francuskie	107,000
„ belgijskie	91,000
„ szwajcarskie	354.500
Funt szterling ang.	8.820.000
Liry włoskie	85 000
Guldeny holenderskie	759 000
Korony szweckie	535.000
Korony duńskie	345.000
Korony norweskie	294.500
Korony czeskie	58 850

Dziś zadecyduje Rada Ambasadorów o powrocie Kronprinza.

PARYŻ, 18. XI. (PAT.) Rada Ambasadorów zbierze się poniedziałek rano, po południu zaś będzie obradowała rada ministrów, która zbada propozycje Konferencji Ambasadorów w sprawie powrotu kronprinza i wznowienia działalności wojskowej komisji w Niemczech.

Generał Degoutte nie żartuje...

Düsseldorf, 18. 11. (Pat.) Generał Degoutte zakazał ogólnego, a nawet częściowego zwalniania urzędników i robotników w przedsiębiorstwach, zatrudniających ponad 500 osób.

Przemysłowcy nie stosujący się do tego rozporządzenia będą karani więzieniem do lat 5 i grzywną do wysokości 100.000 marek złotych.

Krwawe walki w Siebengebirge.

Düsseldorf, 18. 11. (Pat.) W okręgu Siebengebirge doszło do walk między separatystami a ich przeciwnikami. Osiem osób zostało zabitych, około 60 rannych. Wojska okupacyjne przywróciły porządek. Antyseparatyści uciekli.

Generał Ludendorff oskarza gen. Lossowa i Kahra.

Do walki Bawarji z rządem Rzeszy były potrzebne nazwiska Ludendorffa i Hittlera.

Kolonja, 18. 11. (Pat.) Ludendorff złożył wobec przedstawiciela „Kölnische Ztg." oświadczenie bardzo obciążające gen. Lossowa i Kahra.

Ludendorff powiedział: Lossow zgłosił się do mnie z początkiem października.

Bawił on w moim domu

przedtem, lecz z powodu moich jaskrawo wyrażonych uczuć narodowych przez pewien czas nie widziałem go, by go nie wprowadzić w kłopot.

20 październik w czasie naprężenia między

Monachjum a Berlinem

prosił on mnie o naznaczenie mu spotkania.

Mówił mi wówczas o sytuacji i wskazał na to, że między Monachjum a Berlinem może powstać bardzo poważny konflikt, który może znaleźć rozwiązanie o charakterze nacjonalistycznym.

Do takiego rozwiązania były potrzebne nazwiska Ludendorffa i Hittlera.

W dniu 7 listopada rano Lossow odwiedził mnie znów i powiedział, że on, Kahr i Seisser postanowili rozpocząć akcję przeciwko Berlinowi, potrzeba im tylko kilku wybitnych ludzi z północnych Niemiec, którzyby się przyłączyli do ich ruchu.

Przyjaciele prosili

mnie o potwierdzenie tych słów przez samego Kahra oraz o pośrednictwo między Kahrem a Hittlerem.

W czasie rozmowy, prowadzonej w dniu 8 listopada w obecności Hittlera, potwierdził on poprzednie oświadczenie Lossowa.

Moi przyjaciele głęboko oburzali się na to, że domniemani

zwolennicy z północy

jeszcze nie przybyli.

Lossow w tym czasie rozmawiał z innymi ludźmi, których nazwiska mogę wymienić, a którym już zrobiłem bardzo poważne wynurzenia w tym przedmiocie.

Uwolnienie Conradi'ego.

Lozanna, 18. 11. (Pat.) Conradi został uwolniony. Polinina zatrzymano w celu zbadania, czy nie podlega on wysiedleniu.

(Jak wiadomo, Conradi skazany był o zabójstwo delegata sowietów w Genewie, Worowskiego — przyp. Red.)

Klęska nasza, tryumf nacjonalizmu
przy wyborach do Sejmu gdańskiego.

Na polską listę padło 5.790 głosów. Co spowodowało naszą porażkę a tryumf wojującego nacjonalizmu?

Gdańsk, 18. 11. (Pat.) O godz. 10 i pół znane były następujące rezultaty głosowania w 210 okręgach wyborczych na ogólna liczbę 336.

Głosy te rozdzieliły się jak następuje:

partja socjal-dem. — 24.680,
niemiecko-narodowa partja ludowa — 24.373,
wolne zjednoczenie — 2.814,
centrum — 11.939,
zjednoczenie rybackie — 870,
niemiecka partja gosp.-postępowa — 7.667,
partja komunistyczna — 9.159,
niemieccy socjaliści — 5.168
niemiecko-gdańska partja ludowa — 4.627,
Polska lista — 4.456,
partja narodowo-chrześcijańska — 323,
stronnictwo lokatorów — 1.036,
głosów rozstrzelonych 96.

Gdańsk, 18. 11. (PAT). O godz. 11 i pół wiecz. znane były następujące rezultaty głosowania:

Lista socjalno-demokratyczna — 34.243.
Lista niemiecko-narodowa — 33.636,
Lista Zjednoczenia urzędników, pracowników i robotników — 3.922.
Centrum 17.064.
Zjednoczenie rybackie — 1.243.
Partja gospodarczo postępowa 9.640.
Komuniści 11.562,
Narodowi socjaliści — 8.614.
Lista niemiecko-gdańskiej partji ludowej — 6.401.
Gdańska partja — 88,
Polska lista — 5,790.
Lista narodowo-chrześcijańska — 529,
Lista lokatorów 1.592,

* * *

Dlaczego przegraliśmy?

(Telefonem od naszego korespondenta.)

Gdańsk, 19 listopada.

Wczorajszy wynik do Sejmu gdańskiego dla nas Polaków, nie jest tryumfem.

Tak, trzeba to sobie jasno, po męsku powiedzieć.

Dwą czynniki wpłynęły na to, że nie możemy się poszczycić wynikem wyborów: pierwszy to jak widać z depeszy **zbyt mały udział liczbowy Polaków-gdańszczan**, po drugie **polityka szantażu**, jaka uprawiał Senat nie zważając na interpelację Koła Polskiego w Sejmie gdańskim w sprawie **bezprawnego umieszczenia na listach wyborczych urzędników-Niemców, którzy mieszkają tylko czasowo** (optanci na rzecz Niemiec!!)

Jest to najwyższe **bezprawie, pogwałcenie konstytucji gdańskiej**, obowiązujących ustaw.

Senat urzędników tych nie skreślił z listy wyborców i oto mamy jedną **z głównych przyczyn naszej porażki.**

Zwycięstwo nacjonalistów niemieckich wskazuje dosadnie, po jakiej drodze zamierza iść polityka Gdańska względem **Polaków-Gdańszczan i w stosunku do Polski.** —

Wybory te są nieważne, bo **sprzeczne** z obowiązującemi normami konstytucyjnemi Gdańska, nie **ważne** dla każdego praworządnie myślącego obywatela, natomiast ważne są dla **tych, którzy chcą politykę Gdańska pchnąć na tory gwałtu i bezprawia.**

Czy Polacy-Gdańszczanie zaprotestują przeciw wynikowi wyborów, to jest sprawa **doniosłej wagi,** a chociaż protest nie odniósłby pożądanego rezultatu, to jednakże niech opinia świata się dowie, że Senat gdański zaliczył do wyborców **tych,** których bezprawnie oddane głosy **przeważyły szalę zwycięstwa na elementy,** podważające normalne i sąsiedzkie współżycie z Polską i państwami sprzymierzonemi. —

Wynik wyborów do Sejmu gdańskiego **jest dla nas przestrogą i nauką.** —

Dopóki wszelkie zobowiązania

Paryż, 18. 11. (Pat.)

Przemawiając na odsłonięciu pomnika poległych w Neuilly, Poincare oświadczył, że jeżeli Francja domaga się **ścisłego** i jasnego przestrzegania traktatu, **to dlatego** że bezwarunkowo paszanowanie przyjętych **zobowiązań** było dlań niezawsze podstawową zasadą l o j a l n o ś c i, oraz dlatego, że całość układów w W e r s a l u, w S a i n t G e r m a i n, T r i a n o n i N e u i l l y, tworzy rzeczywiście b u d o w l ę jedyną w swoim rodzaju, **której wszystkie części trzymają się i która nie zachwieje się, póki nie zostanie wstrząśniętą.**

Wszędzie więc — mówił Poincare — broniąc naszych praw, **ochraniamy także prawa naszych sojuszników, Włoch, Czechosłowacji, Polski, Rumunji i Jugosławii.**

Wchodzi tutaj w grę r ó w n o w a g a całego świata. Postarajmy się być jej strażnikami.

Magnaci z zagłębia Ruhry usiłowali zrzucić na robotników **ciężary kapitulacji.**

Nie mogliśmy jednak sprzyjać podobnym e g o i s t y c z n y m kombinacjom.

Chociaż komisja odszkodowań rozporządza środkami, przy pomocy których mogła była ocenić zdolność płatniczą Niemiec, jednakowoż przez wzgląd na sojuszników, z którymi s z c z e r z e pragnęlibyśmy osiągnąć zgodę, **nie sprzeciwiamy się zwołaniu komitetu rzeczoznawców.**

Zachowujac pewne zastrzeżenia, proponowaliśmy przeprowadzenia badań celem wyszukania **niemieckich aktywów oraz bogactw i dewiz** które zostały przemycone zagranicę.

Projekt nasz wydał się zbyt ograniczony w czasie, wątpię, jednak, czy nie został on uznany za zbyt obszerny w przestrzeni.

Obecnie jedyną, właściwą metodą jest zastosowanie procedury traktatu. **Potrafimy skłonić Niemcy do uregulowania naszych należności** i nie wątpimy, że uda się Niemcom przekonać o naszej **słuszności** przyjaciół. Metoda przez nas obrana jest d o b r a. Świadczy o tem fakt, że posuwamy się drogą pokojową **bez trwogi i słabości: lecz musimy pamiętać o naszem bezpieczeństwie.**

Oddawna już Niemcy, posługując się wygodnymi dla siebie warunkami, **paraliżują działalność kontrolnej komisji międzysoj[illegible] usiłują utworzyć podstępnie niedozwolone formacie wojsk we,** zezwalając jednocześnie zapisanemu na czele listy przestępców wojennych b następcy tronu na powrót do kraju.

Wszystko to są zuchwałe wyzywania względem sojuszników, **bezczelne pogwałcenie traktatu,** są to zamachy przeciw pokojowi.

Zastosowanie sankcji samo się nasuwa **i my to uczynimy,** jeżeli nie otrzymamy zadośćuczynienia.

Postanowiliśmy nie ewakuować terytorjum okupowanego, **dopóki wszelkie zobowiazania, przyjete przez Niemcy w Wersalu nie zostaną całkowicie wykonane.**

W ten sposób będziemy całkowicie zabezpieczeni przeciwko możliwości n o w e g o najazdu.

Rewelacyjna mowa pokojowa Dmowskiego.

Doktryna pacyfistyczna przyczyną wielkiej wojny. — Nasze stosunki z mocarstwami. — Potęga Francji. — Zamęt w Niemczech komplikuje poważnie sytuację w Europie.

(Dokończenie.)

Ale obok tego mamy odpowiedzialność wobec Europy, wobec tych państw, przy których pomocy odzyskaliśmy byt niezależny.

Mamy obowiązek, kierować naszą polityką tak, aby każdy podjęty krok uzdrowił jego finanse,

poprawił byt jego obywateli,

w szczególności klas pracujących, a jednocześnie mamy obowiązek przyczynić się do utrwalenia pokoju i uzdrowienia stosunków gospodarczych w Europie.

Trzymam się w polityce zasady, że najkrótszą odległością między dwoma punktami jest linja prosta i że polityka tylko zyskuje na szczerości i uczciwości.

Chciałbym, aby wszedzie to widziano i rozumiano, że nasza polityka nie chodzi po drogach krętych, że ma jasne i wyraźne cele, że prosto i uczciwie do nich zmierzamy.

Zgadzam się w tym z p. posłem, który wskazał na niebezpieczeństwo naszego położenia i na znaczenie dla nas możliwych

wypadków w Niemczech.

Uznaję, że zarówno możliwy przewrót komunistyczny, jak i opanowanie Niemiec przez żywioły nacjonalistyczno-monarchistyczne może pociągnąć za sobą poważne niebezpieczeństwo dla naszego państwa. Nie do nas wszakże należy interwenjować w tych sprawach.

Naszym obowiązkiem jest bacznie obserwować rozwój stosunków i być gotowymi do obrony naszych interesów pokojowych, gdyby zjawiła się tego konieczność wskutek ich zagrożenia.

W sprawie stosunków do sowietów

powinniśmy dążyć do najszybszego zawarcia traktatu handlowego ze sowietami.

Nie mogę tylko uznać zarzutu, iż błędem było, żeśmy rokowań w tym względzie nie przeprowadzili podczas pobytu delegata sowieckiego p. Koppa w Warszawie.

Do prowadzenia pertraktacji trzeba, aby obie strony ich chciały.

Cel podróży p. Koppa był inny.

Gdy nie osiągnął naszej zgody na formułę polityczną, w sprawie tranzytu, stracił zainteresowanie co do innych punktów, dotyczących wykonania traktatu ryskiego. Niepodobna go było przemocą zatrzymać i zmusić do innych pertraktacji.

Mam nadzieję, że wkrótce przyjdzie czas, kiedy i **druga strona uzna,**

że traktat handlowy jest dla obu państw pożądany.

Po przemówieniu p. min. Dmowskiego przystąpiono do sprawy wniosku p. Rudzińskiego (Wyzw.) zgłoszonego w toku dyskusji. Po zmodyfikowaniu go została przyjęta jednomyślnie następująca rezolucja:

„Komisja spraw zagranicznych przyjmuje do wiadomości oświadczenie p. min. spraw zagr. iż zgodnie z propozycją komisji wygłosi na edaem z najbliższych posiedzeń plenarnych Sejmu ekspoze o całokształcie polskiej polityki zagranicznej“.

Z ostatniej chwili.

Rewelacje czy kłamstwa Waldemarasa.

B. prezydent Litwy Smetona i Waldemaras zarzucają Galwanauskasowi, iż spotkał się w Rewlu z prezydentem Rzplitej Polskiej. Aresztowanie Smetony i Waldemarasa

Wilno, 18. 11. (PAT). O nastrojach i wewnetrznem położeniu Litwy świadczy szczególnie dosadnie walka, prowadzona pomiędzy byłym prezydentem Litwy Smetoną i prof. Waldemarasem, a obecnym rządem Litwy. Waldemaras pozostający w ostrej opozycji wobec obecnego gabinetu Galwanauskąsa, prowadzi przeciw niemu ostrą walkę przy pomocy prasy i wieców.

Waldemaras atakuje ostro Galwanauskasa z powodu rzekomego pogodzenia się jego obecnie z Polską.

M. i. WALDEMARAS ZARZUCA GALWANAUSKASOWI, JAKOBY MIAŁ SIE ON SPOTKAĆ W REWLU Z PREZYDENTEM RZPLTEJ POLSKIEJ WOJCIECHOWSKIM,

Za artykuł, w którym powyższe oskarżenie Waldemaras zamieścił, został aresztowany i wysłany do obozu koncentracyjnego w Gorniach na jeden miesiąc bez prawa powrotu do Kowna w czasie trwania stanu wojennego, a były prezydent Smetona jako redaktor odnośnego pisma został skazany na zapłacenie 2 000 litów kary pieniężnej (około 400 miljonów mk) lub dwa miesiące aresztu. Smetona nie zgodził się na zapłacenie nałożonej na niego kary, wobec czego został aresztowany

Batalion drugi 16 pp. rozwiązany

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 19 listopada

Jak wiadomo, podczas rozruchów krakowskich został rozbrojony 2 batalion 16 pp.

Otóż „Polska Zbrojna“ przynosi **rozkaz min. spraw wojsk., w którym batalion ten zostaje zupełnie rozformowany.**

Na miejsce poprzednich oficerów i podoficerów wchodzą inni.

OBRADY DELEGATÓW P. S. L.

Warszawa, 18. 11. (Pat.) W niedzielę obradował w Warszawie zjazd delegatów kół gminnych klubu P. S. L. W zjeździe wzięło udział około 100 delegatów. Zjazd po przeprowadzeniu wyczerpującej dyskusji politycznej uchwalił jednomyślnie wyrazy zaufania i podziękowania dla rządu Rzplitej i jego prezesa oraz dla działalności politycznej klubu parlamentarnego P. S. L.

*

Mała Ententa wciąż się niepokoi.

Wiedeń, 18. 11. (PAT). „Neue Freie Presse“ donosi z Białogrodu: ze względu na zawikłaną sytuację w Europie środkowej, z początkiem nadchodzącego roku najprawdopodobniej między 10 a 11 stycznia odbędzie się w Białogrodzie spotkania mężów stanu Małej Ententy

B. cesarz Wilhelm zaprzecza...

Berlin, 18. 11. (PAT). Były cesarz Wilhelm w liście do prasy amsterdamskiej zaprzecza wiadomości, podanej przez dzienniki brukselskie, jakoby miał zamiar powrócić do Niemiec.

Ekscesarz zaprzecza pogłosce, o rzekomem połączeniu radjotelegraficznem między zamkiem Doorn a Nauen.

Nowy zatarg Bawarji z rządem Rzeszy.

Monachjum 18. 11. (PAT). Wydane w związku z zamachem stann zarządzenia policyjne zostały cofnięte.

Celem zaradzenia kryzysowi gospodarczemu projektowana jest w najbliższej przyszłości emisja waluty bawarskiej o stałej wartości.

Urzeczywistnienie tego projektu jako sprzecznego z konstytucją może doprowadzić do nowych zatargów z rządem Rzeszy.

W obronie dóbr duchownych.

Kościół a konstytucja.

Grudziądz, 19 listopada.

Konstytucja polska określa wyraźnie stanowisko Kościoła katolickiego w całym szeregu artykułów.

1. Art. 113 mówi: „Każdy związek religijny, uznany przez państwo, ma prawo urządzać zbiorowe i publiczne nabożeństwa, może samodzielnie prowadzić swe sprawy wewnętrzne, może posiadać i nabywać majatek ruchomy i nieruchomy, zarządzać nim i rozporządzać, pozostaje w posiadaniu swoich fundacyj i funduszów, tudzież zakładów dla celów wyznaniowych, naukowych i dobroczynnych“.

2. Art. 114: „Wyznanie rzymsko katolickie, będące wyznaniem przeważającej większości narodu, zajmuje w państwie naczelne stanowisko wśród równouprawnionych wyznań.

Kościół rzymsko-katolicki rządzi się własnemi prawami. Stosunek państwa do Kościoła będzie określony na podstawie układu ze Stolicą Apostolską, który podlega ratyfikacji przez Sejm“.

3. Art. 99. Artykuł ten określa zasady, na których można prawo własności ograniczyć, zaznaczając równocześnie, iż na wypadek stosowania własności osobistej czy zbiorowej dokonać można wszczupienia tylko za odszkodowaniem.

4. Art. 98 zaś zaznacza, że żadna ustawa nie może zamykać obywatelowi drogi sądowej dla dochodzenia krzywdy i straty. Art 38 mówi: „Żadna ustawa nie może stać w sprzeczności z niniejszą Konstytucją, ani naruszać jej postanowień, a na koniec art. 126 stwierdza, że „wszelkie istniejące przepisy i urządzenia prawne, niezgodne z postanowieniami Konstytucji, będą najpóźniej do roku od uchwalenia tej Konstytucji przedstawione ciału ustawodawczemu do uzgodnienia z nią w drodze prawodawczej“.

Co z tego wynika?

Przedewszystkiem Konstytucja nadaje Kościołowi katolickiemu **specjalnie w Polsce prawa**, gwarantując mu możność posiadania, nabywania majatku ruchomego i nieruchomego, gwarantując mu posiadanie swoich fundacyj i funduszów, dalej gwarantuje mu swobodę rządzenia się własnemi prawami.

W tych zaś kwestjach, gdzie stykają się interesy Kościoła i państwa, ma być dokonaną regulacja **na podstawie**

układu z Stolicą Apostolską,

który podlega ratyfikacji przez Sejm.

Takiego układu czyli konkordatu dotąd Polska z Stolicą Apostolską **nie zawarła**. Obowiązują wobec tego przytoczone artykuły Konstytucji i żadna nowa ustawa w Polsce **nie może być sprzeczna z tymi artykułami Konstytucji**, a dawniejsze ustawy które nie zgadzają się z Konstytucją, mają być zmienione.

Wynika stąd, że Kościół katolicki ma prawo własności i że **nikt tą własnością rozporządzać nie może bez jego woli i wiedzy nawet Sejm**, gdyż stojąca nad Sejmem i nad ustawami sejmowemi, konstytucja gwarantuje **Kościołowi katolickiemu nietykalność jego posiadania.**

Stąd ustawa, która bez zgody Kościoła dysponuje własnością kościelną, jest sprzeczną z Konstytucją i bezprawną.

Wobec tego pytamy się, czy nasi posłowie i nasze stronnictwa narodowe o tem nie wiedziały,

czy nie znają Konstytucji,

czy nie rozumieją, że powinni bronić Konstytucji, a nie deptać jej przepisy, czy nie rozumieją, że Kościół katolicki nietylko ma prawo ale i obowiązek stawania w obronie praw, przyznanych mu nietylko przez religię ale przez Konstytucję?

Jakżeż mogą stronnicta nasze wchodzić ... poch, na drogę łamania Konstytucji i torować drogę anarchji?

Kto nareszcie ma być w Polsce obrońcą prawa, Konstytucji, jeżeli tym nie beda ... twa prawicy?

Cieszył się naród,

gdy po kilku latach ciężkiego oczekiwania nareszcie uchwalono Konstytucję wprawdzie nie idealna, ale jako tako zgodną z jego wolą.

Na mocy tej Konstytucji Polacy i katolicy wybierali posłów do Sejmu i Senatu, aby na podstawie fundamentu konstytucyjnego budowali dalszy gmach ustawodawstwa polskiego.

Tymczasem dziś zanosi się na to, że **obrońcy Konstytucji sami ją naruszają!**

Niesłychanie przykrą, niemal tragiczną jest rzeczą że w chwili, w której mogła się rozpocząć skuteczna praca nad odrodzeniem Polski,

krótkowidztwo polityczne

rozpętało walkę z praworządnością i Kościołem, walkę, **która się musi skończyć osłabieniem sił narodowych i zmarnowaniem gospodarczego wysiłku ciężko dotkniętego kraju.**

— RADA NACZELNA CHRZEŚC. DEMOKRACJI odbywała ubiegłej soboty i wczorajszej niedzieli dwudniowe obrady.

W zjeździe uczestniczyli przedstawiciele z Warszawy, z Pomorza, Poznańskiego, Krakowa, Lwowa, Wsch. Małopolski, z b. Kongresówki, z Kresów oraz z Wilna.

Pierwszego dnia przewodniczył obradom dyr. **Poszwiński**. Głównym tematem obrad były referaty polityczne i skarbowe pp. ministra **Korfantego** i Ks. sen. **Adamskiego**, jak wiadomo, członka Rady Finansowej.

Rada Naczelna po wyczerpującej dyskusji doszła do wniosków, uznających bezwzględność szybkiej sanacji skarbowej, a tem samem uzdrowienia naszych stosunków wenętrznych w tym kierunku oczywiście i ustosunkowanie do innych stronnictw politycznych brano pod uwagę.

Odpowiednie rezolucje, wynik obrad powyższych streszczają, rezolucje te podamy w najbliższych numerach naszego pisma.

Wczorajszej niedzieli przewodniczył obradom Ks senator **Adamski**. Poza referatami pp. ministra **Nowodworskiego i Smólskiego** — ostatni poświecony aktualnym zagadnieniom polityki społecznej, około której również ożywiona toczyła się dyskusja i kilka przyjęto rezolucji — poświecony był sprawom organizacyjnym. W wyniku uchwał następne obrady Rady Naczelnej odbeda się 5 i 6 grudnia.

W czasie obrad przyjęto do wiadomości ustąpienie z prezesury Stronnictwa posła **Błażejewicza**, poważnie cierpiącego już od kilku miesięcy tak, że utrudnia mu cierpienie stałą pracę.

Rezolucją, wyrażającą ministrom, będącym z ramienia Chrześc. Dem. w rządzie oraz klubowi **wotum ufności zakończono wyczerpujące obrady, wskazujące, że** w całej Polsce myśl i program Chrześc. Dem. znajduje coraz szerszę koła wyznawców czynu i pracy.

Po zamknięciu kroniki.

—** **Teatr Miejski**. W poniedziałek przedstawienia nie ma z powodu przygotowania do czwartkowej premjery „Galganducha“ czyli „Trójki hultajskiej“ wodewilu Nestroja.

We wtorek wieczorem o godz. 8-mej przedstawienie zniżkowe „Przed ślubem“. Bony ważne.

W środę wieczorem o godz. 8-mej po raz ostatni „Musisz być moja“. Ceny do połowy zniżone

—** **Uroczysty obchód listopadowy** urządza Tow. Czytelni dla Kobiet we środę dnia 21 bm. o godz. 7,30 wieczorem w auli Gimnazjum matem.-przyrod.

W programie tej uroczystej Akademji wchodzą m. i. słowo wstępne p. Kruszonowej. chór pod batutą prof. Dawidowicza, gra na fortepjanie prof. Sokołowskiej, deklamacja p. Kosteckiej, wykład dyr. Augustyńskiego. śpiew p. Zacharkiewiczowej oraz występy kwartetu orkiestry wojskowej 64 p. p. Bilety wcześniej do nabycia w składzie cygar p. Kruszony ul. Toruńska 22.

—** **Na odbudowę teatru** złożył p. Jan Jezierski 5 miljonów mk. oraz 5 miljonów na „Sokół“.

Na marginesie.

Obłędny charkot.

Zamiast zwinąć ogon i zalazłszy w mysządziurę — siedzieć cicho — krakowski osławiony pamięci „Naprzód“ wrzeszczy, i to wrzeszczy jak może, najgłośniej, aby ktoś nie pomyślał, że „Naprzód“ umilkł na chwilę, aby uronić łzę niewczesnego żalu nad niewinnie przelaną krwią.

W ostatnim numerze znajdujemy coś co graniczy już z patalogią.

Polska w przyszłej wojnie światowej.

Idea utworzenia wielkiej floty powietrznej winna być zrozumianą przez cały naród

(Zebranie Ligi Obrony Powietrznej.)

Warszawa, 17 listopada.

W ub. tygodniu odbyło się w Warszawie zebranie członków Ligi Obrony powietrznej państwa. W zebraniu tem wzięli udział posłowie, senatorowie, starostowie i przedstawiciele wydziałów powiatowych. Przewodniczył obradom b. minister skarbu p. Jastrzębski.

Omawiano rozszerzenie organizacji Ligi na województwa i środki popularyzacji obrony powietrznej. Uchwalono szereg wniosków, domagajayych się powołania całego społeczeństwa do ofiarności na cele obrony powietrznej państwa.

Jeden z wniosków stwierdza, że skuteczna obrona przeciw atakom powietrznym nie może być osiągnięta ani środkami dyplomatycznemi ani też innemi środkami wojennemi, lecz tylko lotnictwem i dlatego zebranie uznaje rozszerzenie lotnictwa polskiego za nadzwyczaj pilne.

Inna rezolucja zapowiada stworzenie oddziałów organizacji na prowincji.

Bo oto widząc, że zdyskredytowany i shańbiony w oczach całej Polski nawet i próbować nie może wykrętnej obrony, atakuje . . . duchowieństwo.

Gdyby przytoczyć słowa „Naprzodu" mielibyśmy wrażenie, że są to jakieś sataniczne egzorcje z mszału „czarnej mszy.'

Oczywiście odpowiadać na podobne warjactwa niema po co i nie ma komu; ale warto zanotować fakt powyższy jako śmiertelny krzyk zwierza, które nie widząc, że jest osaczone, rzuca się na wszystko, co mu wejdzie w drogę.

Biedny „Naprzód". nawet nie wie, jak grzęźnie coraz głębiej i beznadziejniej.

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Wtorek Feliksa de Val. Wschód słońca 7.31 zachód 4.0. Wschód księżyca 3.14 zachód 3.46.

Polska uczy się nareszcie oszczędności.

Daleko idące reformy oszczędnościowe w urzędach.

W związku z będącą w toku akcją ograniczania wydatków państw., Min. Skarbu zarządziło między in., wprowadzenie dalszych oszczędności a mianowicie: natychmiastowe wstrzymanie wszelkich mianowań, przyjęć i awansów urzędników i funkcjonarjuszów oraz obsadzenia miejsc opróżnionych; ograniczenie prenumeraty pism codziennych do 1 egzemplarza dla poszczególnych urzędów; jak najdalej idące ograniczenia wyjazdów służbowych i komisyjnych, wreszcie ograniczenie telegramów i międzymiastowych rozmów telefonicznych w sprawach urzędowych.

Równocześnie Min. Kolei wypowiedziało z dn. 10 bm. kredytowanie należytości kolejowych wszystkim państwowym władzom i urzędom, motywując swe zarządzenia zaoszczędzeniem kosztów manipulacji i personalu, jakoteż wydatków na druki i prowadzenie obszernej korespondencji.

O pamiątki z czasów walk niepodległościowych.

Archiwum walk o niepodległość Polski kierowane przez kpt. Konopkę, a pomieszczone w koszarach Kościuszki w Krakowie, zbiera materjał dotyczący walk o niepodległość Polski i prosi o przekazywanie mu odpowiednich materjałów.

Ulgi dla rezerwistów.

Mogą oni chodzić w własnych ubraniach, za których zużycie otrzymają odszkodowanie.

Z powodu braku większych zapasów w magazynach mundurowych, władze wojskowe zewoliły rezerwistom, powołanym na ćwiczenia, nosić ich własne cywilne, za których zużycie wypłacone im będzie odpowiednie odszkodowanie pieniężne.

Wynosi ono w stosunku dziennym: za zużycie płaszcza 8,047 mk., bluzy 12.200 mk., spodni 15,702 mk., trzewików 6.670 mk., koszuli 4,250 mk., kalesonów 3,366 mk.

—** **Zjazd i Walne Zgromadzenie Syndykatu Dziennikarzy Pomorskich.** W niedzielę, dnia 18 bm. w Tczewie odbył się ogólny Zjazd Dziennikarzy Pomorskich, połączony z Nadzwyczajnem Walnem Zebraniem.

Marszałkiem Zjazdu jednogłośnie wybrano kol. Teskę z Bydgoszczy, sekretarzował kol. Dąbrowski. Zjazd wypadł okazale, bowiem reprezentowana była większość pism pomorskich. — Koledzy z Gdańska nie przybyli, usprawiedliwieni wyborami, jakie się odbywały w Gdańsku. —

W imieniu powiatu tczewskiego powitał Zjazd starosta p. Dytkiewicz, w imieniu miasta p. burmistrz Hempel. — Wybory do Zarządu dały wynik następujący: kol. Dąbkowski — prezes, kol. Hoffmann — wiceprezes, kol. Sobociński — sekretarz, kol. Dąbrowski — skarbnik, kol. Bogusławska — zast. sekr. Radni: kol. Teska i kol. Brejski. Komisja rewizyjna: koledzy: Brejski, Formański, Kiełbratowski. Sąd rozjemczy: prezes: kol. Teska, Formański, Brejski. Komisja zarobkowa: przewodn.: kol. Teska. kol. Dąbkowski, kol. Purwin.

Zjazd odbył się w podniosłym nastroju, wszyscy okazali swą wolę solidaryzowania się z całym szeregiem zadań, wyrastających przed Dziennikarstwem Pomorskim na tle obecnych warunków życia społecznego.

—** **„Dziecko a doba obecna".** Pod tym tytułem wygłoszony będzie odczyt na zebraniu Nar. Org. Kobiet dziś o godz. 5 na sali Hotelu Warszawskiego.

Obok tego jeden z miejscowych posłów wygłosi referat na temat ekonomiczno- polityczny.

—** **Katastrofa uliczna.** W nocy na dzień 18 bm. na placu 23 Stycznia nastąpiło zderzenie automobilu z wozem tramwajowym, kursującym w nocy. U samochodu przednie prawe koło strzaskane; wóz tramwajowy doznał również poważnego uszkodzenia.

Przyczyna tej katastrofy dokładnie nie jest jeszcze ustaloną. Samochód należy do p. Mroczyńskiego z ul. Wybickiego.

—** **Fałszywe alarmy.** W ciągu niedzieli alarmowano dwa razy Straż ogniową. Pierwszy raz w nocy, a powodem zaalarmowania były w tym wypadku zbyt nadmierne kłęby dymu, unoszące się nad jednym z domów przy placu 23 Stycznia.

Drugi raz zalarmowano Straż Ogniową nad ranem na ul.. Forteczną, gdzie stwierdzono dopiero po przybyciu, że był to fałszywy alarm, spowodowany ręką jakiegoś lekkomyślnego osobnika, którego nazwiska nie udało się dotąd stwierdzić.

—** **Kradzieże.** W piątek ub. tygodnia skradziono p. A. Zarembie (ul. Sienkiewicza 14) płaszcz zimowy i futro ogólnej wartości 420 miljonów mk.

Z mieszkania p. Fr. Ponickiego, montera (ul. Kościuszki 19) skradziono znów materjał na suknie za 40 miljonów mk zaś p. Wł. Zielińskiemu (ul. Długa 16) noże, widelce i filiżanki wartości 30 miljonów mk.

—** **Aresztowania.** W sobotę i niedzielę aresztowano 3 osoby za pijaństwo i awantury a mianowicie T. L., J, K. i K. W. Za nierząd aresztowano niejaką N. N.

—** Aresztowano za kradzież Czesława Kiersnickiego robotnika z Wąbrzźna, Wincentego Podlewskiego bez zawodu i stałego miejsca zamieszkania, oraz niejaką Helenę Litmańską.

—** **Kradzieże.** Z garderoby kawiarni „Bonboniery" skradziono płaszcz damski i białą halkę (?) z koronkami, wszystko wartości 50 miljonów mk.

Złodzieje nie zapomnieli i o prywatnych mieszkaniach. I tak p. Djaszewicz (ul. Toruńska 18) skradziono wieksza ilość bielizny, p. J. Walerskiemu (ul. Toruńska 5) piec żelazny, a p. Bron. Drogoszewskiemu (ul. Koszarowa 20) żelazną pokrywę wartości kilku miljonów mk.

Wkońcu skradziono p. Erdmanowi rolnikowi z Lipinek używany rower, pozostawiony widocznie bez opieki.

—** **Ze srebrnego ekranu.** — „Piotr Wielki", dramat, który ukazał się na ekranie sympatycznego kina „Orla', — zajmujący fabułą i wiernością historycznych szczegółów — zajmie widza, zwłaszcza, że treść jego odbiega daleko od niezdrowej sensacji amerykańskiej.

—** **Na Kuchnię Ludową złożyli** p. Fr. Ruciński — 5 000 000 mk., p. Strzyżewicz 1 beczkę śledzi, p .Fr. Podwójski 1 beczkę kapusty.

Ruch towarzystw.

(rt) **Narodowa Organizacja Kobiet** zaprasza członkinie swoje oraz sympatyków na zebranie, które odbędzie się **dziś w poniedziałek o godz. 5-ej w sali Hotelu Warszawsk.**

Zarząd.

Z Pomorza.

—** **Świętokradztwo w Rogoźnie.** Donoszą nam z Rogoźna, iż w miejscowym kościele skradziono w nocy na piątek 16 bm. kielich złoty. Złodziej celem kradzieży pozostał, jak wskazują poszlaki, przez całą noc w kościele.

Pościg za świętokradcą w toku.

—** **CHEŁMŻA. (Zarobki szarlatanów targowych).** Na ostatnim targu na bydło jeden z wielu spekulantów na głupotę ludzką sprzedawał za 250 000 mk. kawałek mydła, grzebień, lusterko, nici, guziki i parę igieł.

Obliczono, iż handlarz taki zbiera dziennie do 200 miljonów, z czego 60 miljonów marek przypada mu czystego zysku.

Takiej sumy nie zarobi żaden uczciwy kupiec dziennie.

—** **CHEŁMNO. (Nowy burmistrz przy pracy).** Po długich kłopotach otrzymało miasto Chełmno nareszcie stałego burmistrza w osobie p. Stanisława Zawackiego, byłego urzędnika prezydjalnego z województwa w Toruniu. Młody i pełen zapału burmistrz wziął się do pracy, której dobroczynne skutki zaczynają mieszkańcy odczuwać.

(Figle dewaluacji). Powiatowy urząd wałów powziął niedawno uchwałe zakupienia 2000 ctr. węgla dla stacji odwadniania na żuławach nad Wisłą. Uchwalono pewną kwotę, za którą jednak wskutek dewaluacji marki otrzymano zamiast 2000 ctr. tylko 500 ctr.

—** **LIDZBARK. (Brak nauczycieli).** Do Kuratorjum szkolnego w Toruniu wpłynęło zażalenie, iż w Lidzbarku istnieje sześcioklasowa szkoła powszechna, w której uczniowie z powodu braku nauczycieli pobierają nauke tylko raz lub dwa razy w tygodniu.

—** **STAROGARD. (Zaprzysiężenie rezerwistów).** Zaprzysiężenie rezerwistów odbyło się przed kilku dniami na dziedzińcu Czerwonych Koszar, dokąd kompanie odmaszerowały przy dźwiękach orkiestry z koszar im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego.

Rezerwiści Niemcy składali przysięgę w języku niemieckim.

Z całej Polski.

—** **ŚRODA. (Usiłowane świętokradztwo).** Przed kilku dniami banda opryszków, składająca się z trzech osobników, usiłowała okraść świątynię w Środzie. Na szczęście zostali przed wykonaniem zamiaru ujęci przez policję.

Podczas wstępnych indagacji wyszło na jaw, że opryszkowie pochodzą z Kongresówki, że zamierzali przedtem okraść kościół w Mądrem, a po nieudanej wyprawie planowali okraść miejscowy kościół. Opryszków odstawiono pod eskortą do więzienia w Poznaniu.

—** **POZNAŃ. (Uroczystość żałobna).** W świątyni farnej w Poznaniu odbyło się w tych dniach nabożeństwo żałobne za dusze poległych w Krakowie oficerów i żołnierzy. Udział publiczności był nadzwyczaj liczny. Licznie zjawiły się także korporacje i towarzystwa ze sztandarami, jak i przedstawiciele władz.

Nabożeństwo odprawił wicemarszałek Senatu ks. prałat Stychel w asyście czterech księży.

Po ukończonej świętej ofierze publiczność samorzutnie zaintonowała hymn nasz narodowy „Boże coś Polskę.

—** **WARSZAWA. Zuchwały napad na pociąg).** Na torze gdańskim, za blokiem „Wisła', na pociąg towarowy idący z dworca Gdańskiego na Wschodni, napadło kilku opryszków. Jedni z nich rzucili się na wagon z węglem, a drudzy — na wagony towarowe

Eskortujący pociąg posterunkowy Fr. Rutkowski dał strzał do napadających, którzy rzucili się do ucieczki w stronę cmentarza żydowskiego.

Rutkowski udał się w pościg, przyczem wywiązała się strzelanina.

Na sześć strzałów danych przez policjanta, złodzieje odpowiedzieli strzałami, przyczem jedna kula przebiła płaszcz Rutkowskiemu.

Zabrawszy porzucone po drodze towary, Rutkowski powrócił do pociągu. Złodzieje zbiegli.

—** **ŁÓDŹ. (Strajk lekarzy Kasy Chorych).** W tych dniach rozpoczął się strajk lekarzy Kasy Chorych m. Łodzi. Strajk ma charakter ekonomiczny. Lekarze przyjmują ubezpieczonych w mieszkaniach własnych, za opłatą minimalną, wydając odpowiednie świadectwa.

Rokowania rozpoczęte nie dały pomyślnych wyników,

—** **CZĘSTOCHOWA. (Walka o grób).** W Częstochowie na cmentarzu dwie rodziny przybyłe na tak zw. wspominki rościły sobie prawo do tego samego grobu. Od utarczek słownych przyszło do bójki, której kres położyła policja.

Ze sportu.

Klęska „Cracovji".

Kraków, 18. 11. (PAT). Zawody piłki nożnej między „Cracovią" a 1. klubem piłki nożnej z Katowic zakończyły się wynikiem 3:1 na korzyść Katowic.

Z całego świata.

—** **Pożar historycznego kościoła w Rzymie.** Historyczny kościół pod wezwaniem San Carlo Alla Arena wskutek pożaru uległ prawie całkowitemu zniszczeniu.

Krucyfiks z marmuru, pochodzący z XIV stulecia, wartości kilku miljonów lirów, spadł z płonącego ołtarza i potłukł się w kawałki. Zniszczeniu uległy również wspaniałe rzeźby i obrazy. Straty obliczają na wiele miljonów lirów.

—** **Nowa kolej serbska.** Onegdaj odbyła się w Belgradzie wielka uroczystość otwarcia nowej linji kolejowej biegnącej linją Belgrad-Topsda-Mala Krena-Wozarewacz. W uroczystości wziął udział Pasicz.

—** **„Wieczny płomień" w Paryżu.** Zgodnie z programem ubiegłych uroczystości w Paryżu na pamiątkę zawieszenia broni generał Maginot zapalił na grobie nieznanego żołnierza płomień, który będzie bez przerwy podtrzymywany.

—** **Uratowanie rozbitków.** Statek transatlantycki „Prezydent Wilson" spotkał w okolicy wysp Azarskich żaglowiec przewrócony, na którego szczątkach schroniło się 40 rozbitków. Nieszczęśliwi od 8 dni byli bez pożywienia i napoju.

Kapitan okrętu udzielił im pomocy i przewiózł do Europy.

—** **Kolej przez Saharę.** Rząd zatwierdził projekt konwencji pomiędzy państwowem towarzystwem kolejowym Paryż-Lyon-Mediterranee w sprawie budowy linji kolejowej przez Saharę. Linja kolejowa wychodzi z Oran a dochodzi do Nilu w okolicy miejscowości Zinder.

—** **Kobieta o 13 mężach.** Według depeszy z Nowego Jorku do „Daily Telegraphen", pewna kobieta z St. Louis w Illinois wyszła zamąż po raz trzynasty.

Na ostatnim jej ślubie było obecnych trzech „byłych' mężów, którzy jej składali życzenia.

Rozmaitości.

× **Olbrzymi tunel w Nowej Zelandji.** Tunel koło Otira w Nowej Zelandji, wynoszący 8 i pół kilometra długości, został obecnie oddany już do użytku. Przewiercenie tunelu, który przerzynawyspę, łącząc wschodnie wybrzeże z zachodniem, jest dla tej wyspy wydarzeniem olbrzymiego znaczenia. Pociągi, jakie przebiegają ten tunel, są prowadzone przez elektryczne lokomotywy, specjalnie budowane ze względu na stromą pochylnię tunelu. Tunel ten, wiercony w twardych, olbrzymich złożach skalnych wymaga potężnej pracy.

× **Odnowienie domu rodzinnego Roosewelta.** W tych dniach odbyła się w Nowym Jorku uroczystość poświęcenia i otwarcie muzeum Roosevelta w domu, w którym urodził się przed 65 laty przedwcześnie zmarły b. prezydent Stanów Zjednoczonych, Teodor Roosevelt.

Skromny ten dom, otoczony obecnie wielkiemi gmachami fabrycznemi, zawdzięcza swe przezaczenie amerykańskiemu Związkowi kobiet.

Patrjotyczny ten Związek odnowił dom pamiątkowy, rozszerzył go przez nadbudowę i zbudowanie oficyny i umieścił w nim zbiory pamiątek po wielkim prezydencie.

W dzień otwarcia muzeum prezydent Coolidge nadesłał komitetowi organizacyjnemu depeszę, w której wysławia Roosevelta, jako bojownika za jedność Ameryki i porównywa go z Waszyngtonem i Lincolnem.

Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.
Redaktor odpowiedzialny L. Sobociński.

Obwieszczenia urzędowe władz miejskich.

Według prawa prasowego odpowiada za dział niniejszy nadsekretarz miejski Damazy Raszkowski w Grudziądzu.

Na mocy §§ 120. 142 i 150 ordynacji procederowej z dnia 26. 7. 1900 r. zostaje ponownie uruchomiona wieczorna szkoła dokształcająca.

Wzywa się zatem wszystkich uczni w wieku od 14 do 18 lat, którzy zatrudnieni są w przemyśle obróbki żelaza i drzewa, by stawili się w środę, dnia 21 listopada o godzinie 6-tej wieczorem w szkole ludowej przy ul. Sienkiewicza. Uczniowie zaś wszystkich innych rzemiosł stawią się w czwartek dnia 22 listopada w tym samym czasie i w tej samej szkole

Zaś uczniowie handlowi, sklepowi i gastronomiczni, jak również uczenice wszystkich zawodów w piątek, dnia 23 listopada

Niezastosowanie się do powyższego rozporządzenia podlega wedle § 150 karze pieniężnej wzgl. aresztu. [7152

Grudziądz, dnia 18 listopada 1923 r.

Magistrat.

Wydział Powiatowy w Gniewie wydzierżawi majątek powiatowy **w Nowym Dworze** tuż pod Gniewem, w obszarze około 70 mórg ziemi, w tem 40 mórg gruntu ornego i 30 mórg łąki wraz z zabudowaniami gospodarczemi i domem mieszkalnym, natomiast bez inwentarza żywego.

Warunki przedzierżawienia można otrzymać za opłatą 250.000,— mk. od tutejszego urzędu przez Pow. Kasę Komunalną (P. K. O. Poznań № 202.165) względnie przejrzeć je w Wydziale Powiatowym.

Termin publicznej licytacji wyznacza się na **czwartek, 13 grudnia b. r.** o godzinie 14-tej w tutejszym urzędzie.

Przed rozpoczęciem licytacji należy złożyć wadjum w kwocie 25.000 000.— mk.

Przybicie dzierżawy zastrzega sobie Kolegjum Wydziału Powiatowego. 7142

Gniew, dnia 16. listopada 1923 r.

Starosta. L. dz. 3110/23 W.P.

OBWIESZCZENIE.

Do rejestru praw majątkowych zapisano pod liczbą 318, że małżonkowie murarz Alojzy Drozdowski z Kierwałdu i Zofja z Banieckich kontraktem zawartym przed sądem powiatowym w Gniewie dnia 30 października 1923 r. ustanowili ogólną wspólność majątkową według przepisów prawa cywilnego. [7145

Gniew, dnia 30 października 1923 r.

Sąd Powiatowy.

Wojskowy Rejonowy Zakład Gospodarczy zakupi bezpośrednio od producentów jak i mniejszych rolników tutejszego Rejonu sposobem odręcznym lub kupieckim każdą ilość:

żyta, pszenicy, jęczmienia, grochu polnego jadalnego, fasoli (szabli), cebuli, kaszy, począwszy od 100 kg. wzwyż.

Ceny należy oferować loco i franco magazyny Rejonowego Zakładu Gospodarczego w Grudziądzu przy ulicy Prowiantowej, przy rampie wojskowej w Tczewie (b. park miotaczy min) przyczem ew. wyładowanie towaru z wagonu ponosi Zarząd Wojskowy.

Zapłata następuje zaraz po odbiorze towaru po cenach rynkowych, względnie giełdowych poznańskich, zależnie od oferty

Odbiór odbywać się będzie w Rejonowym Zakładzie Gospodarczym przy ul. Prowiantowej wzgl. na Minowcu, codziennie w godzinach urzędowych od 8 godziny rano do 15 popołudniu.

Oferty należy składać do Kier. Roj. Intendentury w Grudziądzu, względnie do Rejonowego Zakładu Gospodarczego w Grudziądzu.

7151) **Kierownik Rejonu Intendentury w Grudziądzu.**
